

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Opus pulcherrimu[m] de tribus vsitatis christianoru[m]
actibus: oratione videlicet: ieiunio [et] elemosyna**

Guntherus <Parisiensis>

Basilee, 1507

VD16 G 4140

Capitulu[m] secundu[m]

urn:nbn:de:hbz:466:1-30791

De diuersis speciebus mali

quent vel minime nocent: illa est miseria que impedit anime etiam antequam sit/ex eo quod ab eterno non diuino iudicio reprobata est et futura est una de reprobis: quam nulla maior esse potest calamitas. Hoc autem malum ad orationem de qua agimus non pertinet: et ideo nec orandum est nec deprecandum: quam orationis intentio in futurum extendit: huius autem mali effectus ab eterno certissime percipitur atque presens est. Est itaque primum hoc malum primo illi bono contrarium quod nos supra primum preparatum siue preordinatum nomina uimus: quare et istud a simili per contrarium/iudicatum vel preordinatum nihil prohibet appellari. Utrique autem ab his bonis uel malis que orationi subiecta sunt semotum est: quam ut et modo diximus oratio in posterum tendit: hec autem ab eterno certa atque consumpta sunt: alterum in preparatione gratie: alterum in percognitione miserie. Quapropter de his singulariter aliquid dicturi/paulo si placet altiori utamur exordio.

Capitulum secundum.

Consideranti igitur mihi plurima que de deo humane deuotionis usus predicare solet/nescio an recte occurrerit/nil tam generale de ipso dici et ad omnia se habens: quemadmodum cum dicitur sciens/vel sapiens/vel intelligens/vel cognoscens/vel si quid aliud

est quod idem significandi sortitur officium. Hec enim omnia de deo non solum unam simplicis inuariabilis nature demonstrant essentiam: quippe que secundum substantiam de ipso accipiuntur: sed et quandam inter eum et hec temporalia notant relationem. Que quidem relatio in deo non est/ cui nihil potest accidere: accidens enim est omnis temporalis relatio: sed potius in rebus ipsis ex eo quod diuine scientie siue cognitioni subiecte sunt. Cum ergo dicitur/deus scire vel sciens/ ut unum pro omnibus sumat exemplum: principaliter quidem hoc uocabulo diuina significatur essentia. Secundario autem quedam temporalis ad ipsum notat relationem: ut talis sit sensus ac si dicatur: Deus est/ et eius scientie temporalia cuncta subiecta sunt. Cum enim nihil aliud sit deo scire quam esse/nec aliud esse quam deum esse: sic deo temporalia queque subiecta sunt: ita et eius scientie subiecta esse necesse est. Et hec quidem eius scientia propter inuariabilem sui simplicitatem uno tantum uocabulo contenta esse posset ut tantum scientia diceretur: sed propter diuersos rerum subiectarum statum/ qui secundum tempora variant/ diuersa solet nomina mutari. Cum enim sunt tria tempora quibus res tempore discurrunt: presens. scilicet. preteritum et futurum: deus qui et tempora condidit/ et omnium notitiam habet: nec preteritorum immemor esse potest:

nec ignar^o p^rsentiu: nec impro-
vidus futuroz: s; p^rterita q^ddez
memoriz tenet/p^rsentia cernit/
futura p^rnoscit. Dia tñ hec nō
sicut hō fm rerū ipsarū naturā
seu tempoꝝ varietatem dījudi-
cat: sed tanq^m de^o vno ac simpli-
ci modo eterne p^rgnitiois intue-
tur. Eū ergo añ rerū cōditionē
oīa adhuc futura essent/pro-
eo q^d ipse oīa p^rsciuerat: eter-
na eius scientia gratia futuro-
rū etiā p^rsciētia poterat appella-
ri. Reb; autē conditis/tam am-
pli^o ad illas p^rscientia dici non
potuit: scientia hō ne esset sicut
prius nequaq^m valuit accidere
Sed r in his q^d quottidie noua
incipiūt esse v^l accidūt: hoc idē
reperies/vt añq^m vel sint v^l ac-
cidāt/sub dei p^rscientia tenean-
tur: cū autē esse ceperint v^l acci-
derint/sub p^rsciētia q^dde esse de-
finant: sciētie hō subiecta imo-
biliter p^rseuerēt. Hui^o itaq^m eter-
ne sciētie q^d nō aliud q^m de^o est/
duo (vt ita dixerim) circa hōies
sunt effect^o: p^rdestinatio. s. ac re-
probatio: quoz alterū in bea-
titudine electoz: alterū in con-
demnatōe reproboꝝ attendit.
Est autē p^rdestinatio/eterne bea-
titudinis p^rparatio. Reproba-
tio hō est/iuste damnatiōis cer-
ta p^rcognitio. Utrunq^m autē qm̄
ab eterno certū atq^m p^rfixū est/
ad orōnē q^d in futurū extendit
nō pōt p^rtinere. Nemo ei q^d su-
pra q^m dixim^o id orat/vt eū de^o
p^rdestinet/aut p^rdestinauerit/

sicut nec aliquis vt de^o eum v^l
reprobet vel reprobauerit de p^r-
cat. Ex illo igit fonte diuine p^r-
destinatiōis que bonozū omni-
um principiū r causa est: nascū-
tur illa bona de quib^o paulo añ
tractauim^o: quoz adminiculo
ad obtinendā beatitudinē quā
illa p^rparat adiuuamur. Fit au-
tē hoc exemplo indulgētissimi
patris/q^d dilecto filio cui regni
preparat hereditatē/etiā alia p^r-
bet adminicula/q^mbus illam di-
gne valeat adipisci. Ex diuina
autē reprobatiōe causaliter ma-
la non p^rdeunt: ne deus malo-
rū q^m auctor inueniat: sed fm
illam que falli nō pōt/ ab hōie
sunt v^l fiunt: ne is que deus iu-
ste damnādū p^ruidit/sine meri-
to suo puniat. Ex quib^o certissi-
me patet/q^d de^o bona q^dde facit
r approbat r coronat: mala ve-
ro nec facit nec approbat: s; to-
lerat/r improbat/r punit. Q^m
bona diligit de^o/testat p^rs. di-
cens: Iust^o dñs r iusticias di-
lexit/equitatē vidit vultus ei^o.
Q^m mala odert: idem psalmi-
sta: Odisti omnes qui operan-
tur iniquitatē. Q^m illa remune-
ret: r ista punitat/ docet aposto-
lus hoc modo: His quidem q^d
fm patientiā boni operis glori-
am r honorē r incorruptionē:
tribulatio autem r angustia in
omnē animā facientē malum.
Et de bonis quidem paulo añ
te dictum est: nūc de malis bre-
uiter disseramus/vt appareat

qd sit in oratione deprecandū.

De malo. Cap. iij.

Mali autem iam an diffi-
nitiu⁹/ mortē eter-
nam vel qd ad il-
lam impellit et aggrauat. Om-
ne igitur malū hominis qd oran-
do deprecari cōuenit: aut ē mors
eterna: aut mortis eterne meri-
tū: aut meritoriu⁹: aut est malū
priuatoriu⁹: aut obduratoriu⁹.
Malū qd est mors eterna/ nil
aliud est q̄ eterne vite que de-
est priuatio: sicut nec mors cor-
poris nil aliud est q̄ vite corpora-
lis amissio. Malū qd est meri-
tum mortis eterne/ mal⁹ act⁹
est: siue interior/ vt mentis/ q̄
lis est actus odiendi vl' inuidē-
di: siue corporis/ q̄lis est act⁹
furandi vel occidendi. Malū
meritoriu⁹ mortis eterne/ vitii
mentis est. i. mala q̄llras anīe/
qua homo ad malos actus im-
pellit: et est velut quoddā male
actionis instrumentū. Malū
priuatoriu⁹ nō aliud est q̄ pua-
tio iusticie: q̄n p infusionē gra-
tie spūalis purgari ac iustifica-
ri non meret. Malū fo qd ob-
duratoriu⁹ dicitur / obduratio
cordis est: q̄n peccator diuina
deserente gratia ita obduratur
in malo: vt nulla cordis contri-
tione compunctus remissione
peccatorū accipiat. De his er-
go malis breuiter agendū est:
nōn eo quidē ordine quo sunt
enumerata: sed quo solent bo-

minibus euenire: quē admodū
et de bonis paulo ante tractau-
mus. Sed vt ad hoc competē-
tius accedam⁹: de alio quodā
malo qd his omnib⁹ et pri⁹ est
ordine et miserabilius: aliquid
est premitendum.

Capitulum quartū.

Primū igitur malum ho-
minis: et quo pcedente
hec omnia subsequunt⁹
illa est miseria q̄ impendet ei ex
eo q̄ eterno dei iudicio damna-
tus ac reprobatus est: sic tamen
vt illa dei reprobatio futur⁹ ei⁹
malis nec causaz pbeat/ nec in-
gerat necessitatē. Que quidem
diuina reprobatio in deo confi-
derata sancta et simplex est: nec
aliud q̄ eterna p̄scientia iudi-
cis/ futura certissime p̄uiden-
tis. Si autem in homine cōsidera-
tur illa reprobatio sup̄ma mise-
ria est: et omni remedio carens:
tanti videlicet principis arbi-
trio etiā anteq̄ esse incipias di-
splicere. Quid em̄ miseri⁹ esse
potest q̄ nōdū esse natū/ et iam
esse dānatū. Damnatū autē di-
cim⁹ nō diuina snia iā puniēte
immeritū: s; dei p̄scia p̄uidēte
mortalit⁹ peccaturū. et suo meri-
to puniendū. Hāc igitur dānatū
hois miseriā q; malis oib⁹ licet
cām nō pbeat/ certū tñ ordine
p̄figit: malū p̄iudicatoriu⁹ siue
p̄damnatoriu⁹ placuit appella-
ri. Est autē opposita fronte cō-
trariū p̄mo illi summoq; bono